

PLAN TERRITORIAL DE EMERXENCIAS TRANSFRONTEIRIZAS

DEFINICIÓN DO PLAN OU SISTEMÁTICA DE ACTUACIÓN ANTE OS
RISCOS DETECTADOS

Interreg
España - Portugal

Fondo Europeo de Desarrollo Regional
Fundó Europeu de Desenvolvemento Regional

ARIEM +

Índice

1.	ACTIVACIÓN DO PLAN	3
2.	SISTEMA INTEGRADO DE NOTIFICACIÓN DE EMERXENCIAS TRANSFRONTEIRIZAS.	3
3.	PROTOCOLO DE NOTIFICACIÓN/ALARMA DAS EMERXENCIAS	4
4.	PROCEDEMENTO OPERATIVO DE ACTIVACIÓN/DESACTIVACIÓN DO PLAN	7
4.1.	ACTIVACIÓN.....	7
4.2.	DESACTIVACIÓN.....	7
5.	ESTABLECEMENTO DE SITUACIÓNS OU NIVEIS DE EMERXENCIA	7
5.1.	DEFINICIÓNS	7
5.1.1.	Director do Plan	7
5.1.2.	Posto de Mando Avanzado	7
5.1.3.	Grupos de acción.....	7
5.1.4.	Activación do Plan	8
5.1.5.	Desactivación do Plan	8
5.1.6.	Centro de coordinación.....	8
5.1.7.	Centro de Coordinación Operativa (CECOP)	8
5.2.	SITUACIÓNS OPERATIVAS	9
5.2.1.	Situación 0.....	9
5.2.2.	Situación 1.....	9
5.2.3.	Situación 2.....	9
5.2.4.	Situación 3.....	9
5.3.	CRITERIOS DE ACTIVACIÓN DA CADA SITUACIÓN E PROCEDEMENTOS OPERATIVOS	10
5.3.1.	Declaración da situación 0.	10
5.3.2.	Declaración da situación 1.	10
5.3.3.	Declaración da situación 2.	11
5.3.4.	Declaración da situación 3	11
6.	INTEGRACIÓN DE PLANS	11
6.1.	PLAN TERRITORIAL DE PROTECCIÓN CIVIL DE ÁMBITO SUPERIOR	11
6.2.	PLANS TERRITORIAIS DE PROTECCIÓN CIVIL DE ÁMBITO LOCAL.....	12
6.3.	PLANS DE AUTOPROTECCIÓN	12
7.	MEDIDAS OPERATIVAS.....	13
7.1.	ESTABLECEMENTOS DAS DISTINTAS FASES E OPERATIVAS DO PLAN	13
7.1.1.	Fase de Seguimento	13
7.1.2.	Fase de Alerta.....	14
7.1.3.	Fase de Emerxencia.....	14
7.1.4.	Fase de recuperación ou rehabilitación	15
7.2.	ESTABLECEMENTO DOS PROCEDEMENTOS DE CONSTITUCIÓN DOS DIFERENTES ÓRGANOS DE DIRECCIÓN.	15
7.2.1.	Director do Plan	16

7.2.2.	Comité asesor	16
7.2.3.	Gabinete de Información	17
7.2.4.	Centro de Coordinación Operativa	17
7.2.5.	Posto de Mando Avanzado (PMA)	17
7.2.6.	Grupos de acción.....	18
7.3.	ANÁLISE DE ESTRATEXIAS, TÁCTICAS E PROCEDEMENTOS OPERATIVOS USADOS EN EMERXENCIAS.	18
7.4.	ANÁLISE DOS PROTOCOLOS/PROCEDEMENTOS DE PREVENCIÓN E EXTINCIÓN DE INCENDIOS FORESTAIS EMPREGADOS NA ZONA ARIEM E HOMOXENEIZACIÓN DOS MESMOS.	19
7.4.1.	Castela e León	19
7.4.2.	Galicia	22
7.4.3.	Portugal	26
7.4.4.	Implementación operativa conxunta e xestión común dos recursos humanos.....	29
7.5.	ESTANDARIZACIÓN DE PROTOCOLOS OPERATIVOS E TÁCTICAS DE ACTUACIÓN EN SITUACIÓN MULTIRRISCOS.....	29

1. ACTIVACIÓN DO PLAN

Con carácter xeral para a activación do plan considéranse as seguintes circunstancias concorrentes:

- 1) A existencia dunha emerxencia cuxa natureza e consecuencias superen a capacidade habitual dos servizos de urxencia requirindo dunha actuación coordinada e de carácter extraordinario.
- 2) Que non sexa de aplicación ningunha planificación especial nin específica ou estas víronse desbordadas.
- 3) Que a decisión sexa tomada pola autoridade competente que asume a Dirección do Plan.

Ante situacións de grandes concentracións de carácter singular poderase aplicar o presente Plan con carácter preventivo, seguindo os procedementos específicos que se establezan, sempre que se cumpra, polo menos os puntos 2) e 3).

A activación do Plan consta das seguintes accións:

- Análise da emerxencia.
- Identificación das medidas que deben adoptarse.
- Análise das prioridades das actuacións.
- Identificación dos medios e recursos necesarios.
- Análise de prioridades de medios.
- Notificacións a servizos operativos.
- Mobilización de recursos.
- Notificacións previstas a autoridades, organismos ou entidades.
- Constitución e activación do Posto de Mando Avanzado.
- Activación do plan.

2. SISTEMA INTEGRADO DE NOTIFICACIÓN DE EMERXENCIAS TRANSFRONTEIRIZAS.

Un sistema integrado de notificación de emerxencias transfronteirizas permitiría unificar os sistemas de notificación dos distintos organismos nunha única xestión, co obxectivo de maximizar resultados e maior eficiencia.

Entre as principais vantaxes dun sistema integrado de notificación sinálanse as seguintes:

- Creación de sinerxías.
- Optimización dos recursos.
- Redución de custos.
- Mellora de eficiencia no proceso de notificación.

Entre as principais dificultades pódese sinalar o seguinte:

- Necesidade de recursos.
- Maior custo de implantación.
- Resistencia ao cambio por parte dos organismos e do persoal.
- Maior esforzo en planificación, control e na toma de decisións.

Con este sistema integrado búscase centralizar a notificación dunha emerxencia entre os diferentes organismos que participan nunha emerxencia. Pretendendo evitar ferramentas individuais, unificándoas nun mesmo lugar e separándoas por seccións, por exemplo, nunha plataforma.

Esta plataforma, lóxicamente de uso privado, estaría dividida en seccións. Correspondéndose estas seccións cos organismos rexistrados na devandita plataforma, sendo necesario un alta como usuario para ter acceso á devandita sección.

Ao crear un evento notificaríase automaticamente vía plataforma, teléfono e/ou e-mail aos recursos que poidan intervir nunha emerxencia segundo a tipoloxía da mesma, tendo en conta tamén factores como a dispoñibilidade e a área de actuación dos recursos.

Aínda que se utilice unha plataforma común, a información deberá estar dividida e controlada para que soamente aqueles que estean dados de alta na sección teñan acceso a ela. Ademais debe estar restrinxida segundo os privilexios de cada usuario.

Esta plataforma debe estar desenvolvida para ter acceso a ela a través de calquera navegador web, sendo adaptable a calquera dispositivo con conexión a internet.

Outra posibilidade sería adaptar a este sistema de notificación a aplicación **Remote Manager** de petición de axuda mutua en grandes incidencias dentro da zona ARIEM. Tendo en conta que esta aplicación dispón dos contactos, así como dos recursos, asociados a cada organismo e dun sistema de envío e recepción de mensaxes entre organismos xa definido. Coa creación de cada parte de incidencia novo habería que programar a notificación automática da emerxencia aos organismos que puidesen intervir nela. Ademais, a versión **Remote Manager Mobile**, desenvolvida para a consulta e despacho dos partes de incidencia desde unha localización móbil, tamén dispón dunha xanela para comunicarse co organismo propio, ou con outros organismos que dispoñan da aplicación o que permitiría con maior facilidade este sistema de notificación de emerxencias. A única dificultade é que esta aplicación é un sistema que complementa aos xa existentes e de uso voluntario por cada unha das partes e que para o funcionamento do sistema integrado de notificación debería darse un uso obrigatorio da mesma.

3. PROTOCOLO DE NOTIFICACIÓN/ALARMA DAS EMERXENCIAS

Para unha correcta transmisión da información recibida, indícase a descrición do proceso para levar a cabo desde a recepción da chamada nun CAE ata o peche ou o traspaso de toda a información da mesma ao centro que debe xestionar a emerxencia.

O proceso de notificación da emerxencia sería o seguinte:

- Recepción e valoración da chamada: levarase a cabo a recepción da chamada nos CAE segundo o procedemento habitual de cada unha das partes, comprobando sempre a autenticidade da chamada.

- Toma de datos/localización: como mínimo recolleranse os datos do nome do chamante, o teléfono, a provincia, o termo municipal, a poboación, os datos da entidade territorial e un punto de referencia do lugar onde ocorre a emerxencia, así como unha descrición da mesma.
- Identificación da zona: se a emerxencia non ten lugar na zona ARIEM seguiranse os protocolos habituais da parte que recibiu a chamada. Se é na zona ARIEM consultarase se esta zona é territorio propio da parte que recibiu a chamada ou pola contra a chamada recíbese desde territorio doutras partes.
- Se a emerxencia produciuse en territorio propio ARIEM e ao clasificar a emerxencia considérase importante informar á parte limítrofe coa zona ARIEM onde se produciu a mesma, consultarase o número de cabeceira e traspasarase a información recibida para comezar unha xestión conxunta da emerxencia.
- Se a emerxencia se produciu na zona ARIEM, pero nunha zona non pertencente á parte que recibe a chamada, notificarase a través do número de cabeceira á parte que pertence a emerxencia.
- Contactarase inmediatamente coa parte onde ocorre a incidencia informando e traspasando a información recibida ao CAE implicado (nome do chamante, teléfono, provincia/distrito, termo municipal, poboación ou outra entidade territorial, punto de referencia do lugar no que está a ocorrer a emerxencia e descrición xeral da mesma).
- A emerxencia deberá ser clasificada por cada unha das partes tendo en conta a súa propia catalogación do tipo de emerxencias.
- Se a parte onde se está a producir a emerxencia na zona ARIEM cre necesario a participación na resolución da mesma dalgunha das outras partes debido aos recursos próximos ou o tipo de emerxencia, realizarase unha petición formal.
- Cando a emerxencia finalizase, a parte que levase a cabo a dirección das operacións deberá comunicar o peche da emerxencia ao resto de CAEs que interviñesen na mesma.

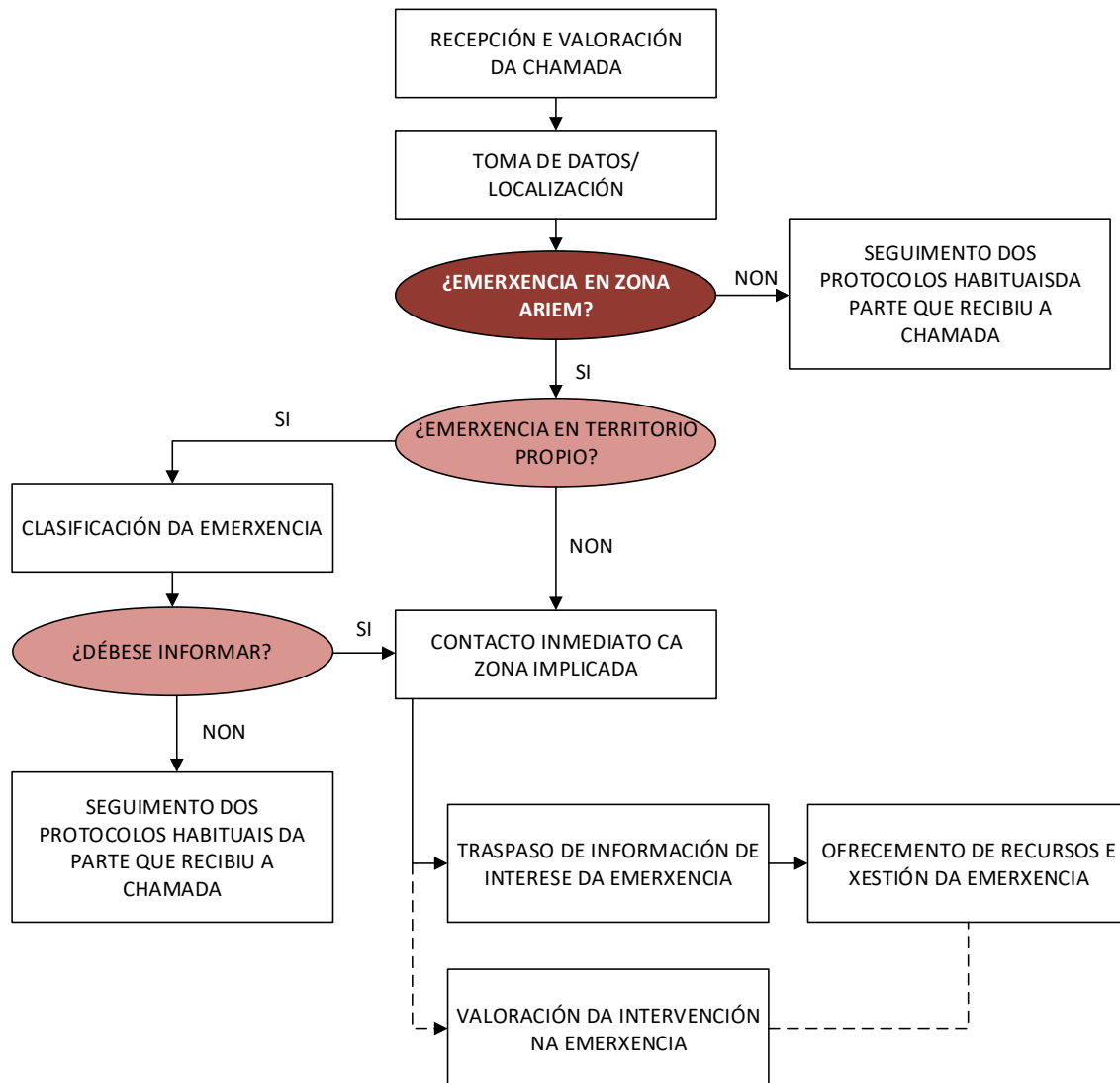

Figura 1. Proceso de notificación/alarma de Emerxencias na zona ARIEM.

Para contactar entre os Centro de Atención de Emerxencias da zona ARIEM-112 (CAE 112) utilizaranse os números de cabeceira.

Números de cabeceira	
Ubicación	Número
Castela e León	+34 983 324 900
Galicia	+34 886 152 700
Norte de Portugal	+351 226 182 001

Tabla 1. Números de cabeceira de la zona ARIEM.

4. PROCEDIMIENTO OPERATIVO DE ACTIVACIÓN/DESACTIVACIÓN DO PLAN

A continuación, descríbense as actividades para realizar no proceso de activación e desactivación do Plan Territorial de Emerxencias Transfronteirizas.

4.1. Activación

O organismo receptor da situación de emerxencia poñerá en coñecemento do director do plan, e en caso que non fose posible, na persoa en que este delegase.

Se se opta pola activación, o director establecerá a fase e o situación operativa que corresponda coa emerxencia.

O responsable do Centro de Atención de Emerxencias correspondente á dirección da emerxencia comunicará telefonicamente a través dos números de cabeceira a activación do plan aos responsables dos Centros de Atención de Emerxencias implicados.

4.2. Desactivación

O responsable do Centro de Atención de Emerxencias correspondente á dirección da emerxencia en consenso co director do plan definirá o momento no cal se normalizou a emerxencia, polo cal se desactivará o plan. Dita decisión será comunicada persoalmente a través dos números de cabeceira aos responsables dos Centro de Atención de Emerxencias implicados.

5. ESTABLECEMENTO DE SITUACIÓNS OU NIVEIS DE EMERXENCIA

A planificación dunha emerxencia require a definición previa dunha serie de criterios, lugares e persoas que desenvolverán a xestión da emerxencia.

5.1. Definicións

5.1.1. Director do Plan

Autoridade competente en relación coas características da emerxencia, que dirixe e coordina as actuacións para facer fronte á mesma, determina a información á poboación e declara a activación e desactivación do PTET e a fin da emerxencia.

5.1.2. Posto de Mando Avanzado

É o centro de mando de carácter técnico, que se constituirá nas proximidades do lugar do risco ou da emerxencia, e desde o cal, se dirixirán e coordinarán as actuacións dos distintos grupos de acción, de acordo ás ordes indicadas polo director do plan, para o que remitirán a este información exhaustiva sobre a evolución do risco ou calamidade.

O xefe do PMA será o máximo responsable do Grupo de Intervención ou quen designe a Dirección do Plan en función do tipo e evolución da emerxencia.

5.1.3. Grupos de acción

Para a execución das accións previstas no plan, e ante unha emerxencia, constituiranse, total ou parcialmente os seguintes grupos de acción:

- Grupo de intervención: con funcións no seu caso de detección, primeira intervención, aviso e resolución da emerxencia. Constitúese en todas as situacións operativas.
- Grupo de apoio loxístico: con funcións de reparto de material, manutención e aloxamento.
- Grupo de seguridade: con funcións de seguridade cidadá, control de accesos, evacuación, confinamentos. Constitúese a partir da situación 1 o superiores.
- Grupo sanitario: con funcións de triaxe, atención, traslado de feridos e atención psicolóxica e social. Constituído para situacións 2 ou superiores, en función das necesidades da emerxencia.
- Grupo de apoio técnico: encargado de estudar as medidas técnicas necesarias para facer fronte á emerxencia, controlar a causa que a produce, diminuír os seus efectos e prever as medidas de rehabilitación de servizos e infraestruturas esenciais danadas durante e despois da emerxencia.
- Grupo de asistencia social: encargado de executar as medidas de actuación de carácter social de axuda á poboación afectada.
- Grupo de asistencia psicolóxica: encargado de prestar axuda psicolóxica ás vítimas da emerxencia e aos seus familiares e achegados.

5.1.4. Activación do Plan

A activación é a acción de poñer en marcha o plan en Fase de Emerxencia. O director do plan é o responsable de activar o mesmo a través dos medios que garantan a rapidez da declaración e a eficacia da resposta pública.

5.1.5. Desactivación do Plan

A desactivación será decisión exclusiva da Dirección do Plan, unha vez analizada a información dispoñible e implicará a determinación de que remata a emerxencia, e será oportunamente difundida. A declaración formal de desactivación será transmitida inmediatamente a todas as autoridades, organismos e entidades implicados.

5.1.6. Centro de coordinación

Defínese como o órgano onde se recibe a información dun suceso e onde se realiza a dirección e coordinación de todas as operacións propias do plan, a xestión dos medios asignados e a coordinación entre plans de distinto nivel.

Constitúe o posto de mando do Director del Plan, polo que disporá da capacidade e o equipamento necesario para desenvolver as labores de comunicación, coordinación e centralización da información a fin de avaliar a situación da emerxencia e transmitir as decisións a aplicar.

5.1.7. Centro de Coordinación Operativa (CECOP)

O Centro de Coordinación Operativa (CECOP) é o órgano que conforma a estrutura de coordinación do PTET e nel se integran o director do PTET, o Comité Asesor e o Gabinete de Información.

A activación do PTET exige a constitución do correspondente CECOP.

5.2. Situacións operativas

5.2.1. Situación 0

Corresponde a emerxencias nas que se teñan producido fenómenos ou sucesos moi localizados cuxa atención, no relativo á protección das persoas, bens e medio ambiente, queda asegurada coa capacidade de resposta local, ou queda incluída dentro do ámbito de aplicación dos plans de autoprotección ou de plans territoriais de protección civil de ámbito local. Tamén corresponde a escenarios nos que estando resolta na súa meirande parte a emerxencia aínda non se dan as circunstancias para declarar a fin desta e o seu conseqüente paso á Fase de Recuperación.

A dirección das actuacións corresponde á entidade local ou ao director do plan ou plans territoriais de protección civil de ámbito local activados, aínda que poden empregarse medios e recursos pertencentes a outros ámbitos territoriais.

5.2.2. Situación 1

Corresponde a emerxencias provocadas por fenómenos ou sucesos de gravidade tal que os danos a persoas, bens ou ao medio ambiente, ou a extensión das áreas afectadas, superan a capacidade de resposta dos plans territoriais de protección civil de ámbito local e, nas que se require unha resposta coordinada por parte da Administración, ben por afectar a máis dun municipio, ben por ser precisa a activación de medios e recursos propios ou asignados ao PTET.

Esta Situación 1, implica que todos os planes territoriais de protección civil de ámbito local activados queden integrados no PTET nos seus aspectos directivos, de coordinación e operativos.

5.2.3. Situación 2

Corresponde a emerxencias provocadas por fenómenos ou accidentes de gravidade tal que os danos á poboación, aos bens ou ao medio ambiente, ou a incerteza sobre a súa evolución, ou a extensión das áreas afectadas, ou a complexidade da emerxencia, superan a capacidade de resposta ordinaria que se pode afrontar coa estrutura e medios asignados para a Situación 1.

Nesta Situación podería ser necesaria a activación de medios e recursos extraordinarios non asignados e a posta en marcha de medidas extraordinarias.

Tamén corresponde a calquera outra circunstancia que a criterio do director del PTET aconselle a declaración desta Situación para garantir unha mellor resposta á emerxencia.

Esta Situación 2, implica que todos os plans territoriais de protección civil de ámbito local activados queden integrados no PTET nos seus aspectos directivos, de coordinación e operativos.

5.2.4. Situación 3

Se a emerxencia se agravara excepcionalmente o se produciran fenómenos cuxa natureza, gravidade ou alcance dos riscos determinaran que está en xogo o interese nacional, o titular do Ministerio do Interior, ben por propia iniciativa ou a instancia da Comunidade de Castela e León ou de Galicia, ou do delegado de Goberno en Castela e León ou de Galicia, declarará o interese nacional.

En Portugal, a competencia para a activación do Plan a este nivel, corresponde á decisión da Comisión Nacional de Protección Civil ou á emisión da declaración por parte do Goberno.

5.3. Criterios de activación da cada situación e procedementos operativos

O plan de emerxencia será activado cando exista a necesidade de adoptar medidas excepcionais de prevención que non estean ao alcance da actividade normal da protección civil, ou sexa, na inminencia e ocorrencia dun accidente grave ou catástrofe da cal se esperen danos elevados para poboación, bens ou medio ambiente, se precise a activación de medios públicos e/ou privados adicionais.

5.3.1. Declaración da situación 0.

A situación 0 dáse cando o Plan non está activado, é dicir, producido un suceso e sendo este controlable sen necesidade de recorrer a recursos non contemplados dentro da actividade normal da protección civil, estaríamos en situación 0.

Tamén se volve a esta situación, cando se desactiva o PTET.

5.3.2. Declaración da situación 1.

Os criterios a considerar para a declaración da Situación 1 son:

- Análise e valoración da información recibida no CAE 112 sobre o desenvolvemento e a evolución da emerxencia ou outras fontes de información sobre o estado e evolución da emerxencia, co apoio da Dirección Xeral competente en materia de protección civil.
- Activación en Fase de Emerxencia de plans territoriais de protección civil de ámbito local.
- Características dos medios e recursos que sexa necesario mobilizar.
- Cando se produza unha emerxencia para a que non hai plan de emerxencia.
- Cando a criterio do director do PTET sexa necesario para a resolución das emerxencias que se produzan.

A activación do PTET será declarada formalmente e deberá ser comunicada á poboación.

A declaración da Situación 1, que implica a activación do PTET, permite integrar baixo unha acción coordinada e baixo unha única dirección, a intervención de todos os medios e recursos asignados ao PTET, entre os que se inclúen:

- Todos os medios e recursos da Xunta de Castela e León, Galicia e Portugal da zona ARIEM, ben de forma directa ou ben a través de Organismos, Entidades, ou empresas dela dependentes.
- Todos os medios e recursos da Administración local (municipios) no ámbito xeográfico de Castela e León, Galicia e Portugal da zona ARIEM.
- Medios e recursos doutras Administracións (estatal, outras comunidades autónomas) que se atopen asignados á planificación de protección civil de ámbito autonómico, en Castela e León e/ou Galicia, e distritais en Portugal, a través de acordos, protocolos ou calquera outro tipo de expresión de colaboración.

- Medios e recursos de empresas de servizos básicos que estean incluídos nos seus plans de continxencia.
- Medios e recursos de índole privada, tanto de persoas físicas como xurídicas no territorio de Castela e León, Galicia e Portugal que de acordo co marco normativo de protección civil o director do PTET requira intervir.

5.3.3. Declaración da situación 2.

Os criterios a considerar para a declaración da Situación 2 son:

- Previsión ou constatación da necesidade de solicitar a actuación de medios e recursos extraordinarios.
- Independentemente da natureza dos medios e recursos a mobilizar, cando en función das características do suceso e a súa previsible evolución, o director do PTET así o considere, unha vez consultados os alcaldes dos municipios afectados, o Comité Asesor e os técnicos que se estime oportuno.

A declaración da Situación 2 permite integrar na estrutura de resposta do PTET aos medios e recursos extraordinarios.

Quedan expresamente excluídos aqueles medios e recursos de carácter internacional que haberán de ser activados e coordinados no contexto da Situación 3, salvo no caso de que a súa intervención se produza por medio de procedementos específicos que contemplan a súa participación sen a dirección estatal.

5.3.4. Declaración da situación 3

De agravarse excepcionalmente a emerxencia ou producirse fenómenos cuxa natureza, gravidade ou alcance dos riscos determinaran que está en xogo o interese nacional, o titular do Ministerio do Interior, ben por propia iniciativa ou a instancia da Comunidade de Castela e León ou de Galicia, ou do delegado de Goberno en Castela e León ou en Galicia, declarará o interese nacional.

En Portugal, a competencia para a activación de Plan a este nivel, corresponde á decisión da Comisión Nacional de Protección Civil ou á emisión da declaración polo Goberno.

6. INTEGRACIÓN DE PLANS

Enténdese por Integración o conxunto de procedementos e medios que garanten a continuidade e coordinación das actuacións entre plans de aplicación consecutiva ou concorrente.

En calquera caso, a activación dun plan territorial de protección civil de ámbito superior non suporá a desactivación do plan territorial de protección civil de ámbito local activado, senón que implicará a integración deste en aquel, tanto a nivel de dirección como operativo.

6.1. Plan territorial de protección civil de ámbito superior

O PTET poderá integrarse no Plan Estatal ou Nacional aprobado pola respectiva Administración Xeral do Estado.

O Comité de Dirección, no que se integrarán a Administración Nacional española e/ou portuguesa e a Administración autonómica e/ou de Distrito, asegurará a coordinación precisa para o caso de actuación conxunta das Administracións.

6.2. Plans territoriais de protección civil de ámbito local

Os plans territoriais de protección civil de ámbito local quedarán integrados no PTET unha vez este sexa activado en Fase de Emerxencia.

Haberá que ter en conta as seguintes consideracións para a súa integración no PTET:

- O director do plan territorial de protección civil de ámbito local ou un responsable deste poderá ser convocado pola Dirección do PTET a formar parte do Centro de Coordinación Operativa do mesmo.
- Un responsable do plan territorial de protección civil de ámbito local poderá ser convocado polo xefe do PMA.
- Os equipos que interveñen no plan territorial de protección civil de ámbito local, integraranse nos Grupos de Acción do PTET que decida a Dirección do PTET, unha vez consultado o xefe do PMA.
- Os equipos que interveñen no plan territorial de protección civil de ámbito local, poranse a disposición dos correspondentes xefes dos Grupos de Acción do PTET e manterán unha vía de comunicación directa con eles, quedando en todo caso integrados na estrutura do PMA e ás ordes do xefe do PMA asignado. Asegurarase, que, en caso de activación, terase feito unha primeira comunicación vía telefónica ao CAE 112 do seu territorio, con independencia de cumprir co resto dos avisos e requisitos que recollen os diferentes plans.
- Por parte da entidade local estableceranse os mecanismos necesarios para facilitar o acceso e despregue dos medios e recursos activados polo PTET.
- Articularase un sistema de comunicacións que garanta que todos os que interveñen reciben a información operativa necesaria para que a súa actuación sexa segura e eficaz.

6.3. Plans de autoprotección

Cando as incidencias acaecidas nunha instalación, centro ou dependencia que dispoña dun plan de autoprotección, obrigan á activación do PTET, ou cando se dean simultaneamente como consecuencia dunha mesma emerxencia a activación dun ou máis plans de autoprotección, deberase levar a cabo a integración tanto a nivel de dirección como operativa de todos os plans.

Para isto, as pautas de actuación serán as seguintes:

- O director do plan de autoprotección ou un responsable deste poderá ser convocado pola Dirección do PTET a formar parte do Comité Asesor do mesmo.
- O director do plan de actuación en emerxencias do plan de autoprotección ou un responsable deste, poderá ser convocado polo xefe do PMA.
- Os equipos que interveñen no plan de autoprotección integraranse nos Grupos de Acción do PTET en atención ás funcións que teñan encomendadas.
- Os equipos que interveñen no plan de autoprotección poranse a disposición dos correspondentes xefes dos Grupos de Acción do PTET e manterán unha vía de

comunicación directa con eles, quedando en todo caso integrados na estrutura do PMA e ás ordes do xefe de PMA asignado.

- Haberá unha comunicación permanente entre o Centro de Control do plan de autoprotección e o PMA (a través do seu representante neste). Asegurarase, que, en caso de activación, terase feito unha primeira comunicación vía telefónica ao CAE 112 do seu territorio, con independencia de cumprir co resto dos avisos e requisitos que recollen os diferentes plans.
- Por parte do centro, establecemento ou dependencia estableceranse os mecanismos necesarios para facilitar o acceso e despregue dos medios e recursos mobilizados polo PTET.
- Articularase un sistema de comunicacións que garanta que todos os que interveñen reciben a información operativa necesaria para que a súa intervención sexa segura e eficaz.

7. MEDIDAS OPERATIVAS

7.1. Establecementos das distintas fases e operativas do plan

A operatividade defínese como o conxunto de accións que ha de levar a cabo cada grupo de persoas involucradas na resolución de emerxencias.

Por iso a operatividade implica unha articulación flexible do plan que permita a súa adaptación en relación coa natureza, tempo e lugar onde deba ser aplicado.

Tendo en conta os niveis de emerxencia previamente establecidos nos plans territoriais de emerxencia de cada unha das Administracións Públicas existentes dentro da zona ARIEM, definíronse uns Niveis de Emerxencia de características similares aos xa existentes nos devanditos plans. O obxectivo desta similitude de escala nos niveis de emerxencia radica na intención de estandarizar ou homoxeneizar os mesmos para facilitar o entendemento e a cooperación entre as distintas áreas da zona ARIEM á hora de definir de igual forma e co mesmo criterio o nivel no que se engloba o suceso ou emerxencia ocorrido.

Por “Fase” enténdese a estruturación temporal de actuacións para facer fronte a un fenómeno ou suceso ou as súas previsións de evolución que provocan ou poden provocar unha emerxencia.

Calquera que sexa o nivel de gravidade, a natureza e extensión do risco ou os servizos e recursos a mobilizar, consideraranse segundo os graos de inmediatez do suceso catro fases principais: fase de seguimento, fase de alerta, fase de emerxencia e fase de recuperación ou rehabilitación.

7.1.1. Fase de Seguimento

A Fase de Seguimento corresponde aos escenarios previos a unha posible Fase de Alerta en que non se prevé emerxencia. Estímase que non existe risco para a poboación en xeral, aínda que si para algunha actividade concreta ou localización de alta vulnerabilidade. Non existen previsións de que poidan materializarse danos ou se prevé que estes serán moi limitados.

Cando se dispoña de información ou previsións desfavorables con respecto á evolución dun fenómeno ou suceso, iniciárase a Fase de Seguimento.

7.1.2. Fase de Alerta

A Fase de Alerta corresponde a escenarios nos que existan previsións de posibles emerxencias non manifestadas, pero que dadas as circunstancias e en caso dunha evolución desfavorable, é posible o seu desencadeamento.

Esta Fase poderá iniciarse por varias causas:

- Directamente pola ocorrencia dun fenómeno ou suceso adverso nun escenario de normalidade.
- Polo progreso desfavorable do fenómeno que deu lugar ao comezo da Fase de Seguimento.
- Como consecuencia da declaración dunha Alerta polo titular da Dirección Xeral competente en materia de protección civil.

Esta Fase consiste principalmente en:

- O seguimento das condicións que inducen a prever a eventualidade de que se manifeste un escenario incidental grave.
- A xestión da información (centralización e valoración desta).
- A difusión da información cara aos diferentes Servizos de emerxencia baixo os seus propios procedementos de actuación e coordinación.
- O traslado da información sobre as medidas adoptadas.

Esta Fase darase por finalizada cando desaparezan as circunstancias que deron lugar ao seu inicio, ou cando se pase a Fase de Emerxencia.

7.1.3. Fase de Emerxencia

A Fase de Emerxencia corresponde a escenarios nos que se precisa a activación e intervención dos servizos públicos de protección civil e emerxencias como consecuencia da ocorrencia dun suceso ou fenómeno que produce danos a persoas, bens ou ao medio ambiente.

Esta Fase poderá iniciarse, ben directamente pola ocorrencia dun fenómeno ou suceso desde un escenario de normalidade, ou ben polo progreso desfavorable do fenómeno que deu lugar ao comezo da Fase de Seguimento ou da Fase de Alerta. Neste último caso, continuarase coas actuacións xa iniciadas.

A Fase de Emerxencia permitirá poñer en marcha as medidas de actuación previstas no plan e despreparar parcial ou totalmente a estrutura de este. Nesta estrutura quedarán encadrados todos os medios intervenientes. Durante esta Fase poderán iniciarse labores de recuperación.

Os responsables dos medios e recursos, encadrados na operativa do plan, teñen a obrigaçión de transmitir a información sobre as medidas adoptadas, as intervencións realizadas e a evolución da situación á Dirección do plan, a través das canles establecidas, abertas de forma permanente.

Esta Fase finalizará cando desaparezan as circunstancias que deron lugar á emerxencia, independentemente de que sexa necesario manter a Fase de Seguimento ata a volta á normalidade.

7.1.4. Fase de recuperación ou rehabilitación

A Fase de Recuperación comeza coa finalización da Fase de Emerxencia e cando se considere que non existen significativas posibilidades de reactivación.

Baseándose na información recibida ao finalizar a emerxencia, a Dirección do plan informará os responsables de todas as entidades ou empresas competentes do restablecemento de cada un dos servizos, das actuacións levadas a cabo durante o tempo que estivo activado o plan, así como a situación das persoas, bens, medio ambiente e servizos afectados pola emerxencia.

Iniciaranse canto antes os traballos de identificación e avaliación de danos producidos pola emerxencia, que serán realizados polos técnicos das entidades ou empresas competentes en manter os servizos afectados pola emerxencia.

Poderase establecer un Plan de Actuación para a Recuperación da Zona Afectada que integrará o conxunto de accións e medidas das entidades públicas e privadas dirixidas ao restablecemento da normalidade na zona sinistrada.

Esta avaliación será a base das actuacións posteriores de reconstrución e indemnización ou outras que puidesen derivarse.

Nesta Fase continuarase cos traballos iniciados na Fase de Emerxencia tales como: a atención ás vítimas, o realoxamento destas, o apoio psicolóxico, a atención sanitaria, o control e vixilancia da saúde pública, notificación/confirmación ás compañías de gas, auga, enerxía eléctrica, telecomunicacións e transportes dos danos ocasionados, e as medidas de recuperación.

É imprescindible a comunicación cos afectados dunha forma correcta en tempo e forma durante todo este proceso, así como un tratamento adecuado da información á poboación en xeral.

7.2. Establecemento dos procedementos de constitución dos diferentes órganos de dirección.

Para unha plena operatividade do PTET, a organización das funcións de coordinación e dirección dos diferentes órganos participantes nunha emerxencia require unha estrutura organizativa con mando único, para evitar as duplicidades e os posibles problemas de xerarquías operacionais ou xurisdiccionais que puidesen acontecer.

Gran parte dos territorios incluídos na zona ARIEM dispoñen dos seus plans específicos de emerxencias a diferentes niveis organizativos, partindo do nivel municipal ata chegar ao nivel de escala nacional. Esta situación amosa e xustifica a necesidade da existencia dunha estrutura cun mando único e unha correcta integración do plan con estes plans territoriais, como se ten comentado nun apartado anterior.

Establécense no plan catro niveis xerarquizados de dirección da emerxencia cuxa composición e actuación se determinan en función da gravidade da emerxencia, o seu alcance territorial e os servizos e recursos a mobilizar. Estes niveis ordenados de maior a menor xerarquía no plan son: Director do Plan, Centro de Coordinación, Posto de Mando Avanzado (PMA) e Grupos de acción.

Esta estrutura organizativa amosa similitude coas presentadas nos plans territoriais de emerxencias das rexións ás que pertencen os municipios da zona ARIEM, o cal favorece a integración e interiorización do Plan por parte dos intervenientes ao resultar unha estrutura coñecida.

Cando se produce unha emerxencia na zona ARIEM, é o responsable do Plan Territorial de Emerxencias Transfronteirizas (PTET) da zona afectada o que asume o mando e control da mesma.

En función do nivel de emerxencia declarado, a magnitude territorial da mesma e os recursos a mobilizar, inclúese persoal das zonas afectadas ou a afectar pola emerxencia e/ou que aportan medios, no Comité Asesor e no Gabinete de Información. De igual forma inclúese o persoal correspondente dos Centros de Atención de Emerxencias das zonas afectadas.

A estrutura organizativa sería a seguinte:

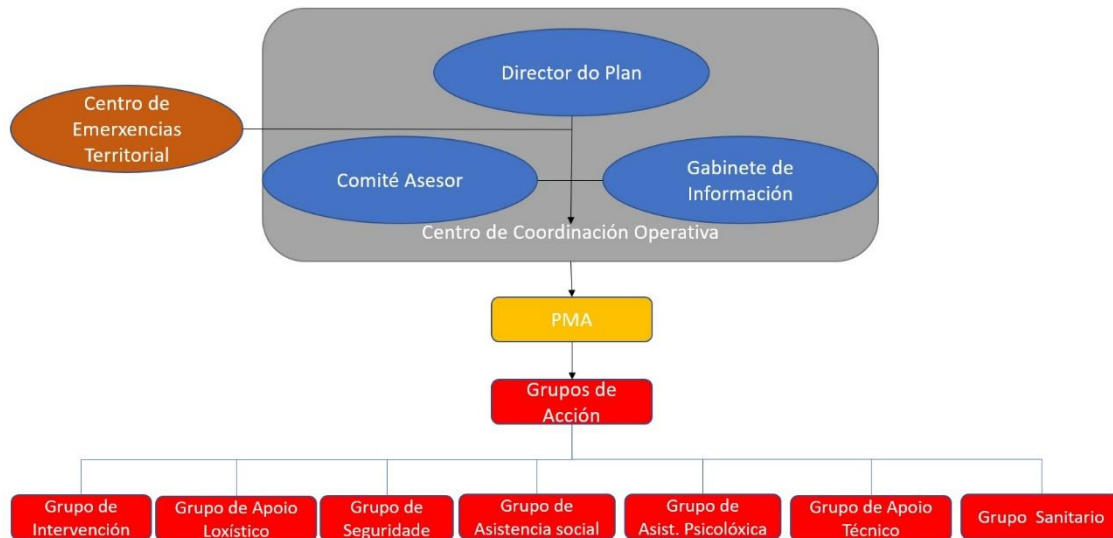

Figura 1. Estrutura organizativa do PTET.

7.2.1. Director do Plan

O Director do Plan prevalece, durante a activación do plan e no marco das funcións que ten encomendadas para a resolución da emerxencia, sobre o exercicio das funcións directivas de calquera autoridade pública territorial ou outros directores de plans na zona ARIEM. Esta capacidade directiva implica a coordinación no desenvolvemento das competencias do resto de autoridades e directores de plans, quen conservan as funcións de dirección dos plans e servizos propios.

O director do PTET, como máximo responsable, adoptará as medidas que lle permitan, en función da tipoloxía da emerxencia e as circunstancias particulares nas que se desenvolve, facer fronte á mesma e paliar as súas consecuencias.

7.2.2. Comité asesor

É o órgano colexiado de asistencia á Dirección do PTET na execución das súas funcións, xa sexa con relación ás actuacións para a resolución da emerxencia, como no referente ao mantemento da operatividade do PTET. A Dirección poderá convocar á totalidade ou a parte dos seus membros, segundo o considere adecuado, de acordo coas necesidades de cada momento, así como as características e a gravidade da emerxencia.

7.2.3. Gabinete de Información

O Gabinete de Información é o órgano encargado de canalizar e supervisar toda a información que se subministre aos medios de comunicación. A información á poboación considerarase parte esencial na xestión dunha emerxencia e realizarase a través dun único portavoz oficial que será o director do PTET ou o/os responsable/s en quen este delegue, en función do ámbito xeográfico afectado.

7.2.4. Centro de Coordinación Operativa

O Centro de Coordinación Operativa é o órgano que conforma a estrutura de coordinación do PTET e nel se integran o Director do Plan, o Comité Asesor e o Gabinete de Información.

A activación do plan exige a constitución do correspondente Centro de Coordinación Operativa.

O Director do Plan poderá contactar cos seus membros previamente á activación formal do PTET, podendo constituírse o Centro de Coordinación Operativa e actuar en primeira instancia, a través de calquera medio que garanta a labor coordinada dos seus membros.

O Director do Plan poderá modificar a localización do Centro de Coordinación Operativo atendendo ás necesidades especiais da emerxencia.

7.2.5. Posto de Mando Avanzado (PMA)

O Posto de Mando Avanzado (PMA) executará as instrucións da Dirección do PTET cando este estea activado. En todo caso coordinará as actuacións dos medios materiais e humanos que interveñan no lugar da emerxencia e actuará como enlace co Director do Plan, a través do Centro de Coordinación Operativa, nas proximidades do lugar onde acontece a emerxencia.

O PMA forma parte da estrutura organizativa do PTET. A súa constitución realízase a instancias da Dirección deste, aínda que os Grupos de Acción que estiveran actuando na resolución da emerxencia con anterioridade á activación do PTET poden constituílo previamente.

Segundo a natureza e gravidade da emerxencia, a Dirección do PTET poderá establecer e designar un ou varios PMA. O seu ámbito territorial será aquel que permita unha eficaz coordinación das intervencións. Como norma de carácter xeral activarase un só PMA.

Co obxecto de facer o máis efectiva posible a coordinación operativa dos Grupos de Acción, establecerase o PMA nas proximidades da zona afectada pola emerxencia.

A súa localización será definida pola Dirección do PTET, en base ao indicado polo Centro de Coordinación Operativa, previamente consultado o xefe do PMA. A localización do PMA deberá reunir, de ser posible, as seguintes características:

- Lugar seguro o máis próximo posible á emerxencia.
- Situado nunha zona na que exista a suficiente cobertura de radio (tanto analóxica como dixital), que permita o acceso a diferentes redes de telecomunicacións (fixa ou móbil).
- Acceso á rede eléctrica.
- Fácil acceso e espazo amplo para estacionamento e recepción de vehículos.

A composición do PMA e o seu persoal será a correspondente aos plans de emerxencias correspondentes da zona afectada.

7.2.6. Grupos de acción

Os Grupos de Acción son unidades organizadas coa preparación, a experiencia e os medios materiais pertinentes para facer fronte á emerxencia de forma coordinada e de acordo coas funcións que teñen encomendadas.

Os Grupos de Acción constitúense cos medios humanos e materiais propios dos plans de emerxencias da área afectada, os asignados por outras Administracións Públicas e os dependentes doutras entidades públicas ou privadas, cos que se organiza a intervención directa na emerxencia. Aínda que poden estar compostos por medios humanos e materiais de distinta titularidade, teñen en común a realización de funcións converxentes e complementarias.

Os compoñentes dos diferentes Grupos de Acción que se atopen actuando no lugar do sinistro, farano baixo as ordes do seu superior xerárquico inmediato.

A composición dos Grupos de Acción e o seu persoal será a correspondente aos plans de emerxencia correspondente da zona afectada.

7.3. Análise de estratexias, tácticas e procedementos operativos usados en emerxencias.

O concepto de emerxencia é xenérico e facilmente asimilable na súa definición. As emerxencias viñéronse sucedendo ao longo da historia e teñen sido combatidas das máis variadas formas.

Co tempo, os gobernos e organismos viron a necesidade de estruturar unha resposta organizada e estruturada ante estas emerxencias, polo que foron aprobando leis e desenvolvido regulamentos para finalmente aprobar plans de emerxencia a diferentes escalas territoriais en función da área xeográfica definida ou das estruturas administrativas involucradas. Exemplo disto poden ser a *Ley 17/2015, de 9 de julio, del Sistema Nacional de Protección Civil* o *Lei 27/2006, de 3 de julho, de Bases de Proteção Civil*.

Sobre estas leis fóronse definindo e desenvolvendo Plans de Emerxencias a diferentes escalas ou ámbitos de actuación tales como, por exemplo:

- Plans de emerxencias nacionais.
- Plans de emerxencias territoriais de Comunidades Autónomas ou de Distritos.
- Plans de emerxencias municipais.

A nivel europeo, cóntase cun Centro Europeo de Coordinación da Resposta a Emerxencias (CECRE) co seu mecanismo de Protección Civil da Unión (MPCU).

A multitude de plans que existen a diferentes escalas territoriais ten unha estrutura básica común, coas súas variacións en función dos recursos e administracións participantes, pero todos eles inclúen e definen uns criterios de integración para que entre eles non se dupliquen as funcións e poidan actuar de forma conxunta.

Unha análise das estratexias, tácticas e procedementos operativos usados en emerxencias amosa, con carácter xeral, esta estrutura similar entre os plans. Desta análise extraese, que dependendo do lugar no que nos atopemos, do nivel territorial ou das administracións das que se trate, existen variedade de plans que se poden catalogar tanto por sectores como por riscos concretos para os que foron deseñados.

Os procedementos operativos usados en emerxencias permiten ter planificado de antemán como actuar ante calquera tipo de situación de emerxencia. Desta maneira, a xestión de incidencias non queda suxeita á improvisación, xa que responde a decisións previamente estudadas e consensuadas entre os diferentes servizos que dan como resultado unha guía para actuar ante as emerxencias. O obxectivo destes procedementos é poder despregar un plan de acción adecuado á resolución da emerxencia e organizar de forma priorizada a súa xestión, para isto:

- Cada posible incidente debe ter unha resposta normalizada e un nivel de prioridade asignado.
- Todo o susceptible de ocorrer debe ter asociado un procedemento.
- É necesario coñecer exactamente onde actúa cada organismo e para que actúa.
- É necesario coñecer onde sucede o incidente e que acontece.

Todos estes plans teñen os seus protocolos específicos perfectamente definidos, atendendo ás emerxencias concretas ás que se refiren, por iso se temos que determinar uns procedementos operativos xerais, teríamos que aternos aos establecidos nos plans elaborados de maior rango, é dicir aos de nivel nacional ou de comunidade autónoma/distrito, mesmo municipal, xa que os protocolos específicos para emerxencias concretas adoecen dese carácter xenérico debido ás especificidades técnicas que comportan.

7.4. Análise dos protocolos/procedementos de prevención e extinción de incendios forestais empregados na zona ARIEM e homoxeneización dos mesmos.

A Directriz Básica de Planificación de Protección Civil de Emerxencias por Incendios Forestais en España foi aprobada Real Decreto 893/2013 de 15 de Novembro e publicada no Boletín Oficial do Estado de 7 de Decembro. Nela considéranse tres niveis de planificación: estatal, de comunidade autónoma e de ámbito local.

7.4.1. Castela e León

De acordo coa Lei 17/2015, do 9 de xullo, do Sistema Nacional de Protección Civil e coa norma básica de protección civil, en Castela e León redáctase e aproba o Plan de Protección Civil ante Emerxencias por Incendios Forestais (INFOCAL).

No que se refire a competencias da Junta de Castilla y León, repártense:

- A detección, prevención, vixilancia, extinción e actuacións postincendios son competencia da Consellería competente en materia de medio ambiente. Actualmente a Consellería de Fomento e Medio Ambiente, a través da Dirección Xeral de Patrimonio Natural e Política Forestal.
- As actuacións encamiñadas á protección de persoas non implicadas na extinción e/ou na protección de bens culturais, económicos, infraestruturas ou servizos públicos esenciais, ou calquera outro de natureza non forestal, serán competencia da Consellería competente en materia de protección civil. Actualmente a Consellería de Fomento e Medio Ambiente, a través da Axencia de Protección Civil.

A operatividade do INFOCAL en situacións de emerxencia fundaméntase na cualificación da cualificación da gravidade potencial dos incendios forestais. Os niveis de gravidade potencial son os seguintes:

- **Nivel de Gravidade 0:** referido a aqueles incendios que poden ser controlados cos medios de extinción previstos polo Plan da Comunidade Autónoma e que, aínda na súa evolución máis desfavorable non supoñen perigo para persoas non relacionadas coas labores de extinción, nin bens distintos aos de natureza forestal. Así mesmo, consideraranse de nivel 0 aqueles incendios en que non concorra ningunha das circunstancias que definen o Nivel 1.
- **Nivel de Gravidade 1:** referido a aqueles incendios que podendo ser controlados cos medios de extinción previstos no Plan da Comunidade Autónoma, prevese pola súa posible evolución a necesidade de posta en práctica de medidas para a protección de persoas e dos bens que poidan verse ameazados polo lume. Así mesmo consideraranse de nivel 1 aqueles incendios nos que concorra algunha das seguintes circunstancias:
  - Necesitan máis de 12 horas para poder ser controlados.
  - Pola súa posible evolución prevese que poden perigar masas arboradas superiores 30 ha.
  - Pola súa posible evolución prevese que van supoñer unha avaliación de impacto global superior a 4.
- **Nivel de Gravidade 2:** referido a aqueles incendios para cuxa extinción se prevé a necesidade de que, a solicitude do director do Plan, sexan incorporados medios non asignados ao Plan de Comunidade Autónoma, ou poidan comportar situacións de emerxencia que deriven cara a interese nacional.

A simultaneidade de varios incendios forestais con Nivel de Gravidade 1 poderá supoñer a declaración dun Nivel de Gravidade 2, a criterio do Director do Plan.

Consideraranse incendios con nivel de gravidade 2 aqueles en que concorren algunha das seguintes circunstancias:

- Intervención de medios das Forzas Armadas.
  - Evacuacións.
  - Cortes de estradas nacionais e/ ou autonómicas.
  - Vías férreas cortadas.
  - Instalacións singulares ameazadas (industrias químicas, polvoreiras, ...).
  - Sempre que poidan comportar situacións de grave risco para a poboación e bens distintos aos de natureza forestal.
- **Nivel de Gravidade 3:** aqueles incendios en que considerándose que está en xogo o interese nacional, así sexan declarados polo Ministerio do Interior en aplicación do que prevé o artigo 9 da Norma Básica de Protección Civil.

Son emerxencias nas que está presente o interese nacional:

- As que requiran para a protección das persoas e bens a aplicación da Lei Orgánica 4/81, do 1 de xuño, reguladora dos estados de alarma, excepción e sitio.
- Aquelas en que sexa necesario prever a coordinación de Administracións diversas porque afecten a varias Comunidades Autónomas e esixan unha achega de recursos a nivel supraautonómico.

- As que polas súas dimensións, efectivas ou previsibles, requiran unha dirección nacional das Administracións Públicas implicadas. A declaración de interese nacional será feita polo Ministro de Interior, pola súa propia iniciativa ou a proposta do Presidente da Comunidade Autónoma ou do Delegado do Goberno.

A cualificación inicial da gravidade potencial dos incendios nos niveis 0, 1 e 2 será efectuada polo órgano competente da Comunidade Autónoma e poderá variarse de acordo coa evolución do incendio, o cambio das condicións meteorolóxicas, etcétera.

No que se refire á Dirección da Emerxencia por incendios forestais establécese o seguinte:

- **Nivel de Gravidade 0:** Neste Nivel o Xefe de Extinción faise cargo das labores de extinción.

Cando aínda estando o incendio dentro da definición do nivel de gravidade 0, o Xefe de Xornada do Centro Provincial de Mando (CPM) prevexa que pola súa magnitude ou por considerar que poden verse ameazados valores paisaxísticos, ecolóxicos, naturais ou forestais de importancia, poderá declarar nivel de gravidade 1 ou solicitar ao Delegado Territorial a declaración do nivel de gravidade 2, incorporando todos os medios necesarios para unha pronta extinción, sen que por iso teñan que poñerse en práctica medidas para a protección das persoas e bens distintos aos de natureza forestal.

No caso de que o incendio afectase a dous ou máis provincias ou se necesitasen medios doutra provincia o Director Xeral do Medio Natural ou en quen este delegue asume a Dirección do Plan.

- **Nivel de Gravidade 1:** O Xefe de Extinción continúa dirixindo as actuacións desde o PMA, ao que se incorpora un representante de cada un dos distintos Grupos de Acción que a proposta do Director do Plan sexan necesarios e delimita a Zona de Operacións.
- **Nivel de Gravidade 2:** Constitúese o CECOPI ao que se incorpora o Comité Asesor.
- **Nivel de Gravidade 3:** A declaración de interese nacional, que determina o Nivel de Gravidade 3, será solicitada do Ministro de Interior polo Comité de Dirección do Plan. As actuacións serán as previstas no Plan Estatal de Protección Civil de Emerxencias por Incendios Forestais.

Os medios adscritos ao INFOCAL son:

- **Medios asignados:** son aqueles medios ou recursos propios da Administración responsable do Plan, ou doutras Administracións que de acordo cun procedemento previamente establecido quedan adscritos ao Plan e por tanto son de dispoñibilidade directa e inmediata polo Director do Plan.
- **Medios de apoio:** son aqueles medios doutras Administracións ou Organismos Públicos que non foron asignados ao Plan, pero que previa a súa solicitude cando sexan necesarios, poden reforzar aos xa actuantes. A asignación e apoio de medios estatais farase de acordo coas normas establecidas en Acordo de Consello de Ministros do 6 de maio de 1994 (publicadas por Resolución da Secretaría de Estado de Interior do 6 de xullo).
- **Medios mobilizables:** son aqueles medios de particulares que, mediante compensación económica ou na forma que determina a lexislación vixente, poden ser mobilizados para contribuir á eficacia en alcanzar os obxectivos do Plan.

Os Plans Municipais ou doutras entidades locais, ante Emerxencias por Incendios Forestais, establecerán a organización e procedemento de actuación dos recursos e servizos cuxa titularidade corresponda á Administración de que se trate, ao obxecto de facer fronte ás emerxencias por Incendios Forestais, dentro do seu ámbito territorial.

Integraranse no Plan Municipal, os Plans de Autoprotección de empresas, núcleos de poboación illada, urbanizacións cámpings ou Empresas con fins de explotación Forestal que se atopen incluídos no ámbito territorial daquel.

A Zonificación da Comunidade realizarase tomando en primeiro lugar, cada unha das nove Provincias Históricas como unha unidade dentro da Comunidade e posteriormente, para cada unha delas, determinarase, en función da análise de risco e vulnerabilidade, os Mapas de Risco Local, Vulnerabilidade e Risco Potencial.

En función do Mapa de Risco Potencial se subdivide o ámbito territorial de cada unha das zonas xeográficas, que servirá de orientación para a determinación dos medios e recursos de que se deben dispoñer para as emerxencias, así como o seu despregamento.

Os termos municipais de Castela e León, con respecto ao seu Risco ante Incendios Forestais clasifícanse no seguintes cinco grupos:

- Termos cun risco ante incendios forestais Moi Alto.
- Termos cun risco ante incendios forestais Alto.
- Termos cun risco ante incendios forestais Moderado.
- Termos cun risco ante incendios forestais Baixo.
- Termos cun risco ante incendios forestais Moi Baixo.

Con estes datos efectúase a zonificación do territorio desta Comunidade Autónoma por provincias, distinguindo os termos municipais con maior risco ante incendios forestais. Estes municipios por ter maior risco serán de protección prioritaria. A relación dos devanditos municipios reflíctese no Anexo 1 do INFOCAL e no mapa de protección prioritaria ante incendios forestais.

Os municipios de protección prioritaria e cando o INFOCAL no seu Anexo 3, deberán elaborar os correspondentes Plans de Actuación Municipal ante Emerxencias por Incendios Forestais que se integrarán neste Plan.

7.4.2. Galicia

De acordo coa Lei 17/2015, do 9 de xullo, do Sistema Nacional de Protección Civil e coa norma básica de protección civil, en Galicia redáctase e aproba o Plan Especial de Protección Civil ante Emerxencias por Incendios Forestais na Comunidade Autónoma de Galicia (PEIFOGA).

Nos casos en que o incendio traspase os límites territoriais da comunidade ou naqueles casos nos que as comunidades autónomas limítrofes se vexan afectadas por incendios forestais e soliciten a activación de recursos dependentes deste plan, terase en conta o indicado no Plan estatal de protección civil para emerxencias por incendios forestais que desenvolve a organización para o apoio aos plans de comunidades autónomas no caso de que estes o requiran. O PEIFOGA prevé que se poida intervir tanto nese caso como no de incendios en

comunidades autónomas limítrofes nos que se preveja que a súa evolución poida afectar ao territorio galego, segundo dispoñan os oportunos protocolos de colaboración.

No que se refire a competencias da Xunta de Galicia, estas veñen repartidas do seguinte modo:

- A detección, prevención, vixilancia, extinción e actuacións postincendio son competencia da Consellería competente en materia de montes (Actualmente Consellería do Medio Rural).
- As actuacións encamiñadas á protección de persoas non implicadas na extinción e/ou na protección de bens culturais, económicos, infraestruturas ou servizos públicos esenciais, ou calquera outro de natureza non forestal, serán competencia da Consellería competente en materia de protección civil (actualmente Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza).

Segundo o establecido na Directriz básica de planificación de protección civil de emerxencia por incendios forestais (Real Decreto 893/2013, do 15 de novembro) e no PEIFOGA a clasificación dos lumes depende do establecemento previo dun índice de gravidade potencial, en función do cal se declarará unha situación operativa.

Os lumes clasifícanse segundo o seu nivel de gravidade potencial, mediante a seguinte escala:

- **Índice de gravidade potencial 0:** referido a aquel incendio en que, na súa evolución máis desfavorable, non hai ameaza ningunha para aquelas persoas non relacionadas co dispositivo de extinción, nin para bens distintos aos de natureza forestal, e o dano forestal esperable é moi reducido (pola extensión do incendio ou polas características da masa afectada).
- **Índice de gravidade potencial 1:** referido a aquel incendio en que, na súa evolución máis desfavorable, prevese a necesidade de poñer en práctica medidas para a protección de persoas alleas ao dispositivo de extinción ou existen bens illados ameazados de natureza non forestal (infraestruturas sensibles ou redes de subministracións), e o dano forestal esperable é considerable (pola extensión do incendio ou polas características da masa afectada).
- **Índice de gravidade potencial 2:** referido a aquel incendio en que, no seu evolución máis desfavorable, prevese unha ameaza seria dos núcleos de poboación ou das infraestruturas de especial importancia, e o dano forestal esperable é moi importante (pola extensión do incendio ou polas características da masa afectada), de xeito que se fai necesario adoptar inmediatamente medidas para a atención e o socorro da poboación ou para a protección dos bens.
- **Índice de gravidade potencial 3:** referido a aquel incendio en que, unha vez apreciadas as circunstancias anteriores no seu índice máximo de gravidade, concorren outras sobre o dispositivo de extinción que imposibilitan continuar coa labor encamiñada ao control do incendio.

A situación operativa dos plans será consecuencia dos danos ocorridos, do índice de gravidade potencial e da dispoñibilidade de medios e recursos. Ademais teranse en conta outros criterios relativos a:

- A simultaneidade temporal e/ou a concentración espacial de conatos ou incendios forestais que poderían ter lugar nun espazo territorial determinado.

- A suficiencia, idoneidade e disposición dos medios e recursos cos que conte o plan para o control do incendio e/ou para a atención e o socorro da poboación afectada.
- A estacionalidade temporal, así como a activación e posta en servizo dos dispositivos de prevención e extinción de incendios forestais determinados nos plans.
- Outras circunstancias de índole administrativa por razón do espazo territorial afectado, ou pola intensidade e/ou a gravidade das consecuencias sobrevindas ou potenciais sobre as persoas e os seus bens.
- Calquera outra a criterio da autoridade a quen lle corresponda a dirección do plan activado correspondente.

Atendendo aos criterios anteriores, as situacións operativas do PEIFOGA son:

- **Situación 0:** situación de emerxencia provocada por un ou varios incendios forestais que, na súa evolución previsible, poidan afectar só bens de natureza forestal e poidan ser controlados cos medios e recursos do propio plan local ou da comunidade autónoma, incluídos os medios do Estado, a condición de que estes últimos actúen dentro da súa zona de actuación preferente. A situación 0 corresponderá con carácter xeral a incendios con IGPO.
- **Situación 1:** situación de emerxencia provocada por un ou varios incendios forestais que, na súa evolución previsible, poidan afectar gravemente bens forestais e, se é o caso, levemente a poboación e os bens de natureza non forestal e que poidan ser controlados cos medios e recursos do plan da comunidade autónoma, ou para cuxa extinción poida ser necesario que, a solicitude do órgano competente da comunidade autónoma e tras a valoración da Dirección Xeral de Protección Civil e Emerxencias do Ministerio do Interior ou da Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural e Política Forestal do Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente, segundo corresponda, sexan incorporados medios extraordinarios. O plan activarase en situación 1 para incendios IGPO cando sexa necesaria a incorporación de medios extraordinarios, ou ben para incendios IGP1, declarados así porque o dano esperado é considerable, pola extensión do incendio ou polas características da masa afectada, pero nos que non é necesario poñer en práctica medidas de protección dirixidas á poboación allea ao dispositivo de extinción.
- **Situación 2:** situación de emerxencia provocada por un ou varios incendios forestais que, na súa evolución previsible, poidan afectar gravemente a poboación e os bens de natureza non forestal, e que esixen a adopción inmediata de medidas de protección e socorro. Pode ser necesario que, a solicitude do órgano competente da comunidade autónoma, sexan incorporados medios extraordinarios ou que poden comportar situacións que deriven cara ao interese nacional. O plan activarase en situación 2 para incendios IGP1 ou superiores cando a cualificación veña motivada pola afección á poboación e aos bens de natureza non forestal (vías principais de comunicación e redes principais de subministración) e sexa necesario adoptar medidas de protección dirixidas á poboación, tales como evacuación e/ou albergue. A cualificación da situación operativa do plan será establecida polo director/a do plan a través do centro de coordinación central do SPDCIF para as situacións 0 e 1 e, polo delegado territorial da Xunta de Galicia na provincia que estea afectada polo lume, para a situación 2, a proposta do centro de coordinación central do SPDCIF. Esta cualificación poderá variar

de acordo coa evolución do incendio. Así mesmo, a situación operativa 1 será comunicada ao organismo competente en materia de protección civil, a través do CAE112.

- **Situación 3:** situación de emerxencia correspondente e consecutiva a declaración de emerxencia de interese nacional polo Ministerio do Interior. Efectuarase por propia iniciativa ou a instancia do conselleiro competente en materia de protección civil ou do delegado do Goberno en Galicia.

Por tanto, o PEIFOGA establece que é responsabilidade do departamento competente en materia forestal designado no Plan de Prevención e Defensa Contra os Incendios Forestais de Galicia (PLADIGA) a dirección do Plan en Situación 0 e 1. Así, o PLADIGA ten por obxecto o establecemento da organización e o procedemento de actuación dos recursos e servizos cuxa titularidade corresponde á Comunidade Autónoma de Galicia, daqueles que poidan ser asignados a este pola Administración Xeral do Estado, así como dos que puidesen ser facilitados por outras entidades públicas ou persoais para facer fronte aos incendios forestais dentro do territorio galego, e permitir, no seu caso, unha coordinación e actuación conxunta dos diversos servizos e administracións implicadas na loita contra o lume, co fin de desenvolver na súa totalidade a fase de actuación das Situacións 0 e 1, referidas a aqueles lumes forestais con Índice de Gravidade Potencial 0 ou 1, clasificados así polas dimensións ou as características da masa forestal afectada, e aquelas propias asignadas para a Situación 2 no Plan Especial de Protección Civil ante Emerxencias por Incendios Forestais na Comunidade Autónoma de Galicia.

Os medios adscritos ao PLADIGA son:

- Os medios propios da Consellería do Medio Rural (CMR).
- Os medios propios da Administración Local, incluíndo os Grupos de Emerxencias Supramunicipais (GES), as brigadas de prevención e extinción, os vehículos motobomba conveniados, os parques comarcais de bombeiros e os parques municipais de bombeiros.
- Os medios contemplados no Plan de Actuacións de Prevención e Loita contra os Incendios Forestais do Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación (MAPA) para o apoio as Comunidades Autónomas.
- Os apoios puntuais de medios das Comunidades Autónomas fronteirizas coas que existe convenio ou acordo.

Todos os medios asignados ao plan poden ser mobilizados a calquera lugar da Comunidade Autónoma de Galicia. No caso dos medios contemplados no Plan de actuacións de prevención e loita contra os incendios forestais do Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación (MAPA) a mobilización realizarase de acordo cos protocolos establecidos.

No que se refire á escala local, a lei 3/2007, establece que corresponde, entre outras competencias, aos concellos e a outras entidades locais elaborar e aprobar os plans municipais de prevención e defensa contra os incendios forestais e integralos nos plans de emerxencia municipais, de acordo co previsto na lexislación galega de emerxencias. A este respecto o PEIFOGA define os Plans de actuación municipal para o risco de incendios forestais (PAM) como documentos que establecen a organización e as actuacións dos recursos e servizos propios, co obxecto de facerlles fronte ás emerxencias por incendios forestais, dentro do seu ámbito territorial.

Aqueles municipios con todo ou parte do seu territorio en Zonas de Alto Risco (ZAR) establecidas polo PLADIGA, veñen obrigados deberán redactar o PAM.

Para os efectos de prevención e defensa contra os incendios forestais, a zonificación do territorio son provincias, distritos forestais, demarcacións forestais e municipios, a partir da Resolución do 27 de decembro, publicada non DOG número 250, do 29 de decembro de 1999. Os 19 distritos ambientais integran as funcións de execución sobre o territorio, de xestión e fomento forestal, de prevención e defensa contra incendios forestais, así como de extinción no seu ámbito, e constitúense como unidades administrativas. O mapa de distritos atópase no anexo III do PLADIGA. Por tanto, dado que en todo o territorio existe en maior ou menor medida o perigo dun incendio forestal, conclúese que a mellor maneira de zonificar o territorio é seguir o criterio administrativo dos distritos, pois permite unha organización adecuada dos recursos dispoñibles. En canto á zonificación dos medios e dos recursos que colaboran e actúan en caso de perigo para a poboación ou bens de natureza non forestal, esta será de carácter provincial, en consonancia co establecido no Plan territorial de emerxencias Galicia (Platerga).

7.4.3. Portugal

A diferente división administrativa do territorio de Portugal ten implicacións no Sistema de Defensa da Foresta Contra Incendios (SDFCI). Algunhas entidades con responsabilidade no ámbito do SDFCI teñen cobertura xeográfica baseada na división NUT (Nomenclatura das Unidades Territoriais para fins estatísticos, constituídas por divisións rexionais existentes en todos os estados membros da Unión Europea), tales como as Comunidades Intermunicipais (CIM) con cobertura ao nivel de NUT3, que veñen asumindo gradualmente competencias sobre todo no ámbito da prevención.

Con todo, a división administrativa que prevalece neste momento no ámbito do SDFCI, é a de distritos e municipios. As estruturas da Autoridade Nacional de Protección Civil (ANPC), teñen representación rexional a nivel de distrito, a través da existencia dos Centros Distritais de Operacións de Socorro (CDOS). Os distritos divídense en municipios, que á súa vez son compostos por parroquias.

Dunha forma xeral en Portugal as competencias de prevención de incendios forestais están fundamentalmente asociadas as entidades do sector forestal (*Secretaría de Estado das Florestas e Desenvolvemento Rural, del Ministerio da Agricultura, Florestas e Desenvolvemento Rural*), y las competencias de extinción fundamentalmente dependentes de estruturas de protección civil (bajo tutela del *Ministério da Administração Interna, Secretaria de Estado da Proteção Civil*).

As intervencións de protección civil están organizadas sobre os corpos de bombeiros das *Associações Humanitárias de Bombeiros Voluntários* (baseadas en voluntariado). Trátanse de asociacións de dereito privado consideradas de utilidade pública administrativa, é dicir, son entidades que substitúen ao Estado, e por iso confírenselles algúns beneficios legais para o cabal cumprimento da súa misión.

A coordinación do SDFCI é distribuída entre distintas institucións da seguinte forma:

- *Instituto da Conservação da Natureza e das Forestas (ICNF, I. P.)*, responsable da coordinación das accións de prevención estrutural, nas vertentes de sensibilización, planificación, organización do territorio forestal, silvicultura e creación de infraestruturas de defensa contra incendios forestais. O dispositivo de prevención estrutural coordinado polo ICNF intégrase, durante o período crítico na estrutura

operacional prevista no dispositivo especial de combate a incendios rurais (DICIR). Compete ao ICNF o mantemento, a escala nacional, do sistema de información no que respecta a incendios forestais a través da adopción dun sistema de xestión de información de incendios forestais (SGIF, ao que teñen acceso todas as entidades públicas que integran o SDFCI), e que contén os rexistros das áreas ardidas, a información sobre recursos humanos, materiais e financeiros de todos os axentes de defensa contra incendios forestais. O ICNF ten servizos ao nivel central, rexional (NUT2) e representantes técnicos para a DFCI ao nivel de distrito (Coordinadores de prevención Estrutural - CPE). Non ten representación municipal, sendo os CPE de cada distrito que aseguran esa representación.

- *Garda Nacional Republicana (GNR)*, responsable pola coordinación das accións de prevención relativas á vixilancia, detección e supervisión. Dispón tanto de servizos centrais, como nas escalas de distrito e municipal.
- *Autoridade Nacional de Proteção Civil (ANPC)*, responsable por coordinación das accións de combate, remate e vixilancia postincendio. Dispón de servizos centrais e distritais. A nivel nacional a coordinación é da responsabilidade do Mando Nacional das Operacións de Socorro (CNOS) e ao nivel distrito dos Mandos Distritais de Operacións de Socorro (CDOS).

Os principais documentos de organización e de coordinación do SNDFCI (máis aló da norma antes referida, que define a súa estrutura), son:

- O Sistema Integrado de Operacións de Protección e Socorro (SIOPS Decreto-Lei nº 72/2013, do 31 de maio), é o conxunto de estruturas, normas e procedementos que aseguran que todos os axentes de protección civil actúan, no plano operativo, articuladamente baixo un mando único, sen prexuízo da respectiva dependencia xerárquica e funcional.
- A Directiva Única de Prevención e Combate (DUPC - resolución da Asemblea da República nº 20/2018, do 1 de Marzo), que ten como finalidade definir as atribucións primarias e o modo de articulación dos múltiples axentes con capacidades e responsabilidades compartidas en medios rurais e periurbanos.
- A Directiva Operacional Nacional (DON) nº 1, da ANPC. Instrumento de planificación, organización, coordinación e mando operacional do Dispositivo Integrado de Operacións de Protección e Socorro (DIOPS), constituíndose como documento de referencia para os plans, directivas ou ordes de operacións doutras entidades públicas ou privadas da área da protección e socorro.
- DON nº 2/2018 da ANPC, que establece para o ano de 2018 o Dispositivo Especial de Combate a Incêndios Rurais (DECIR). Este documento define a estrutura de dirección, mando e control, o modo de asegurar a coordinación institucional, a regulación, a articulación e optimización da actuación operativa do SIOPS, dos organismos e institucións involucrados nas operacións de defensa contra incendios forestais, na vertente da protección e o socorro.

O DECIR comprende as seguintes forzas de dedicación permanente:

- Corpos de Bombeiros (CB).
- Grupo de Intervención de Protección e Socorro (GIPS) da GNR.

- Forza Especial de Bombeiros (FEB) da ANPC.
- Equipos de Intervención Permanente (EIP).
- Grupos de Intervención Permanente (GIPE).
- Técnicos do ICNF, da ANPC e dos Gabinetes Técnicos Forestais (GTF) dos Municipios (CM), ou outros elementos con capacitación técnica para dar apoio ao Comandante das Operacións de Socorro (COS)/Posto de Mando Operativo (PCO), ao nivel da planificación dos TO e xestión da información técnica de ámbito forestal, así como da análise e uso do lume.
- Grupo de especialistas e bolsa de peritos (BP) disponibilizados pola Axencia para a Xestión Integrada de Lumes Rurais (AGIF I. P.).
- Grupo de especialistas e bolsa de peritos (BP) disponibilizados pola Axencia para a Xestión Integrada de Lumes Rurais (AGIF I. P.).
- Vixiantes ambientais actuando no ámbito da vixilancia en áreas da Rede Nacional de Áreas Protexidas (RNAP).
- Equipos de Sapadores Forestais (ESF), contratados por ICNF, os Municipios, as Organizacións de Produtores Forestais, as Organizacións de Baldíos.
- Equipos da AFOCELCA (Agrupamento Complementar de Empresas do Grupo Navigator e Grupo Altri), cualificadas para a execución de misións de ATI e apoio ao remate e liquidación de incendios (rescaldo).

As principais fases de combate a incendios son divididas en combate inicial (ATI) e combate ampliado (ATA). O ATA iníciase obrigatoriamente cando o incendio non fose considerado como controlado polo comandante das operacións (COS), transcorridos 90 minutos e desde o despacho do primeiro medio de ATI, ou aínda antes, sempre que as circunstancias de propagación (dificultade de extinción) así o determinen. En ATI prodúcese o despacho inmediato de 3 Vehículos de Combate a Incendios (VCI), e usualmente (non sistemático) dun medio aéreo e a respectiva brigada helitransportada. As brigadas aerotransportadas de ATI son aseguradas polo Grupo de Intervención de Protección e Socorro (GIPS) da GNR.

No que respecta á planificación de accións no territorio a dimensión municipal, os principais documentos son:

- *Os Planos Municipais de Defensa da Foresta Contra Incêndios (PMDFCI)*, de ámbito municipal ou intermunicipal, que conteñen as accións necesarias á defensa contra incendios. Complementariamente ás accións de prevención, inclúen a previsión e a programación integrada das intervencións das diferentes entidades involucradas nun eventual incendio.
- *Planos Operacionais Municipais (POM)*, que organizan a posta en funcionamento do PMDFCI, para as accións de vixilancia, detección, supervisión, primeira intervención, combate, remate (rescaldo) e vixilancia postincendio.
- *Planos Distritais de Defensa da Foresta Contra Incêndios (PDFCI)* son os documentos de planificación marco a escala rexional dos PMDFCI.
- *Plano Nacional de Defensa da Foresta Contra Incêndios (PNFCI)*, é o documento de planificación marco a escala nacional dos PDFCI e os PMDFCI.

7.4.4. Implementación operativa conxunta e xestión común dos recursos humanos

Debido á multitude de medios actuantes nun incendio forestal e á diversidade existente entre organismos, para a implementación dunha operativa conxunta é necesario un sistema de referencia común de linguaxe, posicións e habilidades ou competencias profesionais. Débense desenvolver unidades mínimas comúns das posicións cruce en operacións tácticas de extinción, por exemplo: operario, encargado, xefe de unidade e analista. Basear este sistema en competencias profesionais segundo o Marco Europeo de Cualificacións (*European Qualification Framework*), estruturadas para ser compatibles coas posicións e destrezas do sistema de mando único, *Incident Command System*, pero á súa vez buscando a compatibilidade dos niveis de mando e unidades mínimas dos sistemas xa existentes (en España e Portugal).

É dicir, esta estrutura de competencias debería recoller as funcións de operacións, de dirección da intervención, as de mando do persoal e as de xestión da información e planificación, creando persoal habilitado exclusivamente para estas funcións. Nos distintos niveis da escala de mando, estas funcións desenvólvense de forma distinta.

Con isto preténdese proporcionar as pautas para ocupar posicións comúns e compatibles. Cada competencia débese desagregar nunha serie de competencias específicas, proporcionando a modularidade e flexibilidade necesaria ante a variedade de sistemas que usan distintas ferramentas de traballo de extinción (auga, ferramentas manuais, lume...).

Ademais, débese estruturar a toma de decisións do sistema clásico baseado na prioridade de persoas, bens e medio ambiente que é un enfoque de manobra, é dicir de actuación directa. É necesario incorporar unha visión táctica e especialmente unha visión estratéxica. Por tanto, hai que estruturar a toma de decisións en cada fase:

- **Valores estratéxicos (ben común):** Hai que garantir que se escolla o valor máis importante para a sociedade. Este valor é básico nas decisións de defender unha casa ou apagar unha fronte. Achegamos Certeza.
- **Valores tácticos (capacidade de traballo, sistema extinción):** Garantir sempre capacidade de resposta implica non gastar máis recursos dos dispoñibles e por tanto non tentar accións incertas que poden ter como consecuencia colapsar o sistema. Fixamos prioridades dentro da Certeza.
- **Valores de manobra (clásicos: persoas - bens - masa forestal):** Garantido o ben común e a integridade do sistema, a intervención segue agora se os parámetros clásicos. Solúciónanse con eficacia as prioridades ordenadas para conseguir a certeza estratéxica de resolución.

Para as situacións de alta simultaneidade, como é frecuente na zona ARIEM, dispoñer dunha estrutura de análise que poida clasificar os incendios e valorar o potencial e ameazas de cada incendio para manter a proactividade na toma de decisións e evitar que a magnitude da demanda force a responder é importante.

7.5. Estandarización de protocolos operativos e tácticas de actuación en situación multirriscos.

A coordinación entre as Administracións Rexionais, Estatais e Locais no ámbito da Protección Civil é requisito esencial para afrontar con eficacia as situacións de emerxencia, e en particular as que requiran a intervención de recursos pertencentes a diferentes Administracións.

Todos os plans que foron homologados definen procedementos de coordinación estables e en forma protocolizada, o que simplifica a coordinación tanto na Dirección como na Intervención ante emerxencias que afecten a ámbitos competenciais distintos. Nestes plans están definidas as interfaces que permitirán a coordinación na dirección da emerxencia e a integración dos diferentes servizos e recursos.

Os mecanismos para coordinar as actuacións e optimizar os recursos, cando se dea unha coincidencia temporal e territorial en emerxencias que supoñan a activación de diferentes plans, sempre se ten en conta o principio de unidade no mando da estrutura operativa que establece a Lei sobre Protección Civil. Cada plan actuará segundo os seus propios procedementos, coordinando as actuacións con outros plans a través dun órgano de Dirección común.

Unha situación multirrisco xera a necesidade de expor unha resposta máis contundente e máis organizada para a súa resolución. Non se trata tan só de ampliar os recursos segundo a magnitude da emerxencia, se non de renovar as estratexias, tácticas, manobras e recursos que se empregan, así como a estrutura que os organiza.

A estrutura de resposta ante unha situación multirrisco ten un nivel de complexidade moi alto, evidentemente variable segundo as características dos riscos, condicionado polos seguintes factores:

- Ten lugar nun escenario variable, tanto polo que se refire ao territorio físico que abarca, como aos niveis de risco que pode xerar.
- A incerteza da evolución da emerxencia, á vez que esixe dunha toma de decisións rápida e firme.

Na toma de decisións, hai que ter en conta as seguintes fases:

- **Análise da situación:** a partir desta fase defínese a resposta. Coñecendo os parámetros que controlan a súa evolución pódese coñecer como a emerxencia evolucionará.

Con esta análise é posible establecer prioridades de intervención, que van asociadas aos obxectivos básicos dos medios de intervención.

- **Obxectivos:** previo á análise da situación, débese efectuar unha avaliación de cales son as consecuencias para persoas, os bens e o medio ambiente que pode comportar a situación multirrisco, para efectuar unha avaliación e determinar o nivel dos riscos aos que nos enfrontamos.

A resposta, por tanto, priorizará a protección das persoas por encima dos bens e do medio ambiente, seguindo esta orde.

- **Estratexia:** detectados os elementos sensibles que poden resultar afectados, avaliados os medios e recursos dispoñibles, o desenvolvemento e a evolución da situación, débense definir as fases, a secuencia e a temporalización das accións que se van emprender, e os obxectivos parciais que conducirán ao obxectivo xeral definido e o número e tipoloxía de medios para facer fronte a cada secuencia de actuacións concretas.
- **Táctica/s:** en función de cada momento requírese organizar os medios dunha maneira determinada, tendo en conta a consecución de obxectivos establecidos para esa zona e considerando o tempo necesario para logralos. É dicir, o despregamento concreto de medios e efectivos para o conxunto de accións concretas.

- **Manobras:** establécese aquelas accións e técnicas que permitan optimizar a resposta para conseguir o obxectivo e, á súa vez, coa mellor relación posible seguridade-resultado.
- **Xanela de actuación:** en todo momento cabe considerar se as manobras poden resultar ou non efectivas, contemplando os conceptos de resultados e seguridade da intervención, se os medios son os adecuados, se as condicións da contorna permiten a súa execución ou se se van a manter durante o tempo de execución.

A xanela de actuación é o sistema espazo-tempo que determina ou permite a aplicación dunha táctica concreta coa máxima probabilidade de conseguir os resultados esperados.

As prioridades de actuación para os corpos encargados de intervir nunha situación multirrisco céntranse na protección de persoas, dos bens materiais e do medio ambiente, por esta orde.

A estratexia da intervención debe estar encamiñada a reducir, minimizar o risco que xera esa situación. Coa previsible evolución e os medios potencialmente dispoñibles, a estratexia debe definir as prioridades, secuencia e disposición de recursos para resolver a emerxencia coas mínimas afectacións.

Un aspecto para ter en conta considerablemente, é a análise da emerxencia no que se refire ás previsións espazo-temporais de desenvolvemento. Non resulta soamente necesario prever a evolución espacial, senón en que fracción de tempo se vai producir, o que dá idea da marxe que se dispón ante unha posible afectación. Debe conxugarse perfectamente as necesidades presentes e futuras e, nese caso resulta imprescindible unha acción proactiva da mobilización de medios e organización da estrutura de mando da emerxencia que poida dar resposta ás necesidades das diversas fronteas que se poidan abrir.

Nunha situación multirrisco debe preverse unha resposta simultánea ás dúas demandas que se establecen de maneira paralela, pero sen desatender ningunha delas:

- Protección á poboación e aos seus bens, o que implica dous niveis de traballo distintos.
- A contención da situación para evitar que poida xerar novos riscos.

Isto comporta, que o número de recursos dispoñibles resulta insuficiente para abordar todas as fronteas, tendo que priorizar as actuacións que se consideren necesarias. Ante esta situación débese:

- Dispoñer da máxima información posible para afinar a análise da evolución da emerxencia.
- Contar con datos actualizados da situación concreta da incidencia en base a informadores cualificados (puntos de avistamento, primeiros equipos de intervención...).
- Coñecer o tempo de chegada dos medios mobilizados para intervir na emerxencia.
- Valorar as posibilidades de evacuación da poboación potencialmente afectada no caso de que puidese ser necesario e en condicións de máxima seguridade para eles.

Unha vez priorizados os obxectivos e designados os recursos necesarios fai falta organizalos en cada un das contornas da emerxencia para:

- Optimizar o uso de recursos.
- Lograr os obxectivos asignados no tempo previsto.
- Minimizar os riscos que se tomen no cumprimento dos obxectivos atribuídos a cada zona.

Resulta importante, para iso, dispoñer dun amplo abanico de recursos, de capacidades e metodoloxías distintas para aplicarlas na súa xusta medida en cada momento e zona da emerxencia.

É dicir, a función básica do responsable táctico, en cada zona, é aplicar as técnicas máis apropiadas en función dos recursos asignados e a xanela de actuación que dispón.

Como se comentaba anteriormente, o éxito das operacións depende de tres factores:

- Unha acertada análise do comportamento da emerxencia e da súa previsible evolución.
- Dispoñer do tempo necesario para efectuar a operación (manobra ou conxunto de manobras) en condicións para que poida resultar efectiva.
- Coñecer con exactitude o número e tipo de recursos de que dispón o responsable táctico para efectualas.

Nestas situacións multirrisco poden resultar habitual poñer en crise os sistemas de intervención, poñelos ao límite. Á súa vez, pode expor numerosos problemas de seguridade, se a coordinación entre os distintos axentes non reverte na redución ao mínimo necesario os desprazamentos da poboación potencialmente afectada. De maneira xeral, priorizar o confinamento da poboación nos seus domicilios, e se non é posible, tentar que os desprazamentos se produzan co mínimo percorrido, como pode ser a unha zona máis protexida dentro da mesma zona afectada.

Chegado a este punto de gran demanda de recursos para atender numerosos problemas potenciais, a estrutura de resposta pode fracasar parcial ou totalmente no seu cometido. Esta situación require unha formulación da estratexia e, se é necesario, unha redución de obxectivos, cousa que supón a aceptación dun determinado nivel de perda de bens ou elementos a protexer.